

סמסטר א', מועד א', תשנ"ט
 תאריך הבחינה: 21.03.1999
 מספר קורס: 0365-2111

בחינה במבוא לתהליכים סטוכסטיים
 המורה: פרופ' בוריס צירלסון

משך הבחינה: 3.5 שעות.
 מותר להשתמש בדף סכום אישי ובמחשב כיס.
 סה"כ הנקודות הוא 125. רצוי לענות על כל השאלות.

בהצלחה!

שאלה 1

נסח והוכח את הלמה הראשונה של בורל-קנטלי.

=20

שאלה 2

יהיו $X_1, X_2, \dots$ מ"מ ב"ת ש"ה, $\mathbb{P}(X_n = i) = \frac{1}{10}$ לכל n ו- $i = 0, 1, \dots, 9$.
 נגדיר $Y_n = \min\{y : X_y = X_{y+n}, X_{y+1} = X_{y+n+1}, \dots, X_{y+n-1} = X_{y+2n-1}\}$
 דוגמה:

$X = 2718281828 \ 4590452353 \ 6028747135 \ 2662497757 \ 2470936999 \ 5957496696 \ \dots$
 $\quad \uparrow \ \uparrow \ \uparrow \quad \quad \quad \uparrow \uparrow \uparrow \quad \quad \quad \uparrow \ \uparrow \ \uparrow$
 $\quad \quad \quad Y_4 = 3 \quad \quad \quad Y_1 = 32 \quad \quad \quad Y_2 = 50$

(א) הראה שכמעט בטוח כי $Y_n > 9^n$ לכל n מספיק גדול.

=10

רמז: $\mathbb{P}(Y_n \leq a) \leq \frac{a}{10^n}$

(ב) הראה שכמעט בטוח כי $Y_n \leq 11^n$ לכל n מספיק גדול.

=10

רמז: $1 - \epsilon \leq e^{-\epsilon} ; \mathbb{P}(Y_n > 2an) \leq (1 - 10^{-n})^a$

(ג) חקור את הגבול $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln Y_n}{n}$

=10

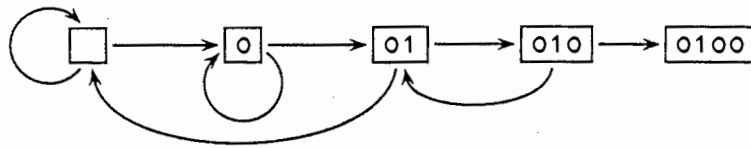
שאלה 3

יהיו $X_1, X_2, \dots$ מ"מ ב"ת ש"ה, $\mathbb{P}(X_n = 0) = \mathbb{P}(X_n = 1) = \frac{1}{2}$. נגדיר
 $Y = \min\{y : X_y = 0, X_{y+1} = 1, X_{y+2} = 0, X_{y+3} = 0\}$
 דוגמה:

$X = 1001010110 \ 0111011010 \ 0001010010 \ \dots$
 $\uparrow \quad \uparrow$
 $Y = 18$

מצא $\mathbb{E}(Y)$ =20

רמז:

שאלה 4

כל יום לקוח בוחר באחת משתי חנויות וקונה מוצר. מוצר מהחנויות הראשונה הוא איכותי בהסתברות $1-\alpha$, ומהחנויות השניה בהסתברות $1-\beta$. אם אתמול המוצר הייה איכותי, הלקוח בא לאותה החנות, ואם לא איכותי — לחנות האחרת.

.....
 (א) כל מוצר נמכר מביא רווח b לחנות. מצא רווח ממוצע (עמיד) לכל החנות. =5

.....
 (ב) היום הלקוח בא לחנות הראשונה, ויש לחנות הזדמנות למכור לו מוצר איכותי על בטוח, לאחר שתתבצע בו בדיקה. כמה כדאי לחנות לשלם בעד הבדיקה? =20

שאלה 5

בהנתן שיש n חולים, במשך זמן אינפיניטימלי dt כל חולה מבריא בהסתברות-
 ות $a_n dt$, זמדביק בריא אחד בהסתברות $b_n dt$. נניח שהאוכלוסייה היא אינסופית,
 $\lim_{n \rightarrow \infty} n(b_n - 1) = B$, $\lim_{n \rightarrow \infty} n(a_n - 1) = A$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 1$, $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 1$
 מרקוב מתקיימת, ויש בהתחלה חולה אחד.

.....
 (א) אם החולה האחרון מבריא, התהליך מסתיים. האם הוא יסתיים כמעט בטוח? חקור
 בהתאם ל- A, B . =10

(ב) יש חולה כרוני אחד שלעולם לא יבריא (ולא ימות). נתבונן בהסתברות שכל האחרים בריאים. האם ההסתברות שואפת ל-0 (כאשר הזמן שואף ל- ∞)? חקור בהתאם ל- A, B .

=10

(ג) יש חולה כרוני אחד. האם מספר החולים ישאף ל- ∞ כמעט בטוח? חקור בהתאם ל- A, B . האם יתכן שמספר החולים יהיה חסום לעולם?

=10

רמז: $\frac{1}{n+c} = \frac{1}{n} + o\left(\frac{1}{n}\right)$; $\frac{1}{1 + \frac{c}{n} + o\left(\frac{1}{n}\right)} = 1 - \frac{c}{n} + o\left(\frac{1}{n}\right)$
